

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRASTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., LAPKRIČIO (NOV.) 25 D. 1909 M.

No. 19.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

DRAUGAS.

Kada namus apleidau aš,
Ėjau į svieta platų,
Ir leidausi, kur akis neš
Ant daugel, daugel metų,

Turėjau pasilsio gana
Po aržuolų pavėsiu,
Ir ką močiutė man sena
Pasakė — paminėsiu:

“Kur eisi, paskui tave seks
Vis pavydumo raugas,
Bet nieks taip nepagelbės, nieks,
Kaip tavo geras draugas.

Karšta malda tave lydės,
Kuri nuo pikto saugo,
Žinok — ji daugel tau padės,
Nes tai malda nuo draugo.

Kada liudnumas koks nuožmus
Apguls tave nesyki,
Žinok, kad bus pagalba, bus
Tiems, ką į Dievą tiki.

Atmink, kiek vargo turi tie,
Ką be tėvėlių augo,
Vienok linksmi, nes danguje
Sau turi gerą Draugą”....

* * *
Kada ant jūros leidaus aš,
Ėjau kur vilnys staugia,
Tariau: kur tik likimas neš,
Tu gelbėk, geras Drauge!

Jonas Kmitas.

ŠV. POVILAS KELIONĖJE Į DAMAŠKĄ.

PIRMOJI ADVENTO NEDĖLIA.

EVANGELIJA. — Luk. XXI, 25—33. — Anuomet tarė Jezus savo mokininiams: Bus ženklai ant saulės, ir ant mėnesio, ir ant žvaigždžių, o ant žemės giminių suspaudimas dėl sumišimo iš marių ir vilnių užimo. Kad žmonės džiūs iš baimės ir laukimo tų daiktų, kurie ateis ant viso pasaulio: nes dangaus galybės susijudis. O tadą išvys žmogaus sunų ateinantį debesyje su didžia galybe ir garbe. O tai stoties prasidedant, žiurėkite ir pakelkite jūsų galvas, nes prisiartino jūsų atpirkimas. Ir pasakė jiems prilyginimą. Pažiurėkite į fygą ir visus medžius. Kad jau išduoda iš savės vaisių, žinote, jog arti yra vasara. Taip ir jūs, kad išvysite, jog tatai prasideda, žinoki-

te, jog arti yra Dievo karalystė. Ištiesų sakau jums: jog nepraeis šita giminė, kol vis tai stosis. Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai nepraeis.

LEKCIJA. — Rom. XIII, 11—14. — Broliai: žinokite, jog yra valanda, idant jau iš miego keltumimės. Nes dabar artesnis yra mūsų išganymas, nekaip kada įtikėjome. Naktis praėjo, o diena prisiartino. Atmeskime tadą tamsybės darbus, o apsivilkime šviesybės ginklais. Vaikščiokime padoriai, kaip dieną; ne apsirišimuose ir girtavimuose; ne pasileidimuose ir begėdose; ne barnyje ir pavydėjime. Bet apsivilkite Viešpačiu Jezum Kristum.

ADVENTAS.

Pirma Advento nedėlia — tai pradžia Bažnyčios metų. Bažnytiniai metai, tartum koks didelis žiedas, prasideda nuo Advento, tai yra laukimo atėjimo Viešpaties, Jam užgemant, ir baigiasi pranešimu apie antrąjį Jo atėjimą, teisti gyvus ir numirusius. Vidurį to žiedo, paeiliui, užima Šventės, primenančios mums geradarybes Švenčiausios Trejybės: Kalėdos — Užgimimą, Velykos — Atpirkimą ir Sekminės — Pašventimą. Pirmame metų trečdalyje, mūsų sielos akyse stoja menka prakartis — Betlejeme, ramus namelis — Nazarete, ežeras Genezaret, Kana Galilejos ir pagalios Jeruzalem su 12-os metų Jezumi Bažnyčioje. Antras trečdalis, Velykų laike, primena mums kalną Tabor ir Golgotą, Garbingą Grabą ir Alyvų kalną, nuo kurio Viešpats užžengė į dangų. Sekminių laikas prasideda nuo Atsiuntimo Dvasios Švenčiausios, su Jos veikme ir malonėmis ir baigiasi su antru Viešpaties atėjimu, kurį mums primena paskutinės nedėlios Evangelija. Bažnyčios metas yra išganyimo metas; jis yra skiriamas ne svietškųjų dalykų aprūpinimui, bet sielos reikalų atlikimui. Dėlto Bažnyčia, metų bėgyje, skelbia mums mokslą Viešpaties Jezaus, Jo malones eikvoja, tikėjimą gaivina, nuodėmės neapykantą širdyse gimdo ir mės, nusidėjimus išpažinę, artinamės prie stalo Viešpaties, kur Kristus stojosi valgiu mūsų, idant Jojo būdami, prie Jo ir prigulėtum.

* * *

Žodis Adventas yra lotiniškas — Adventus, ir reiškia — atėjimas. Advento keturios savaitės yra paskirtos prisirengimui sutikti atėjimą Išganytojo ant sviato. Keturis tukstančius metų laukė žmonės savo Atpirkėjo. Ukanotos ir trumpos Advento dienos, o ilgios naktys,

primena mums ilgus amžius stabmeldijos, kuri laikė tamsybėje apsiaupus sviatą. Apmirus nuo šalčio ir baltu nuometu pridengta žemė, primena kentėjimą ir sielvartą Senojo Įstatymo Šventųjų, laukiančių išganyimo šviesos. — Bažnyčia, Advento laiku, taip pat nusimarinimą skelbia. Mėlino dažo parėdai, Adventinėse apeigose, primena metavonę. Vestuvės ir šokiai yra draudžiami ir tie, kurie peržengia tą įsakymą, užtraukia ant savės Dievo bausmę: — “ir atmainysiu, sako Viešpats per pranašą, jūsų džiaugsmą į nuliudimą. (Amos VIII, 10”).

Advento laikas tam ypatingai yra skiriamas, kad parengti mūsų širdis prie atėjimo į jas Viešpaties Jezaus Švenčiausiame Sakramente. Geri katalikai stengiasi Advente išpažinti atlikti. Jei laike gerai prisirengsime prie atėjimo į mūsų sielas, tai Jo antras atėjimas, apie kurį Evangelija mini, nebus baisus.

* * *

Mės visi tvirti Katalikai Rymo,
Laukdami Šventės Dievo Užgimimo,

Prašykim, trokškim, kad teiktusi gimti
Širdyse mūsų ir dūšių apimti.

Duokim Jam gryną savo širdyį vietą,
Niekinkim, meskim paklydusį sviatą,

Nedorus norus iš širdžių varykim,
Atgailą tikrą už kaltes darykim.

Varginkim kūną, dūšių apveizdėkim,
Kūnu ir Krauju Jezaus papenėkim;

Prašykim Dvasios tegu mus pataiso,
Ir širdis jausmų dangiškų privaiso.

S.

IŠ LIETUVOS.

Naujas laikraštis. Spalių 26 dieną išėjo 1 No lenkų laikraščio „Praca“ (Darbas). Laikraštis pavestas prekybos reikalams, bet rašo ir šiaip apie visa, kas svarbesnio pasaulio ir lenkų visuomenės gyvenime. Laikraštį veda p. Liudas Burčak-Abramavičius. Redaktoriūmą pasirašo p. Alena Biriukovič. Laikraštis savaitinis: eisiąs kas pirmadienis. Redakcijos adresas: šv. Jurgio prosp. No 4.

„Viltis“.

Vilkaviškis, Suv. gub. Krikščionių Darbininkų Draugijos skyrius puikiai plėtojasi. Susirinkimuose apsiejama matosi žmonių. Tai rodo, jog ir mūsiškiai jau supranta draugijų naudingumą. Malonu, kad žmonės į krikščioniškas draugijas metasi. Tai kun. Sekevičiaus nuopelnas, kurs ūmu laiku čia sudarė tokią draugiją — mažą mokytojų žmones į vienybę sutraukti. Padėk Dieve! Šv. Kazimiero dr. metinių narių vis dauginasi. Prisirašę džiaugiasi, kad taip pigiai gauna naudingų knygelių pusiskaityti. Tai A. Kv...čio nuopelnas. Grumstas.

„Viltis“.

Marijampolė (Suv. gub.) 14 lapkričio bus čia artistų-mėgėjų lietuvių vakaras, kame vaidys „Meisteris ir gizelis“ 2-jų veiksmų Koženiovskio kam. Žinomieji Suvalkų smuikininkai pagriės keletą muzikos dalykų. Dainuos choras. Vietų kainos pigios. Grynas pelnas — senelių prieglaudai. Pradžią 5 val. S...as

Kolera Kaune jau benykstanti. Spalių 25 d. tebesergančiųjų buvo tik 3, ir tai visi tikriausia pagys. Daugiau niekas nebesuserga kelinta jau diena.

„Viltis“.

IŠ KELIONĖS.

Važiavau iš Vilniaus gub. (Semeliškių miestelio) į Tilžę (Prūsijoje). Ką bekeliandamas mačiau ir girdėjau, tai visai čionai apsakysiu.

Trakai (Vilniaus g.). Per tris dienas, būtent 7, 8 ir 9 rugsėjo s. st. čia buvo atlydai—penkių šimtų metų sukaktuvės nuo to laiko, kai čia pastatyta bažnyčia ir atvežtas Šv. Paneles paveikslas, pagarsėjęs stebūklais. Žmonių susirinko labai daug. Rugsėjo 8 d. atėjo procesijos iš Vievio. Kazokiškio ir Semeliškių. Per atlydus daugiausia susirinko sodiečių, lietuvių. (Žinoma, negalima pavadinti ir kitų lenkais, nes čionykščiai „paliokai“, išskiriant baltarusius, yra ne kas kita, tik lenkiškai šnekantieji lietuviai.

Visos procesijos, net ir Semeliškių (!), pasveikinta tik lenkiškai.

500 metų sukaktuvių paminėjimui atmušta daugybė pigesnių ir brangesnių Trakų Šv. P. Marijos paveikslų. Bet paveikslai tik lenkiškais parašais. Bažnyčioj pamokslai vienok sakytą ir lietuviškai.

Gal indomu ir smalsu būtų žinoti, ką apie lietuvių atgijimą kalba ir mano vietiniai lenkiškai šnekantieji lietuviai, arba, kaip čia vadina „paliokai“?

Taigi tie, kurių nepasiekė endekų kurstymas, kuriems neteko skaityti „Dziennikų“, „Zorų“ ir „Przyjacielių“, tvirtai tiki, kad Lietuva atgis ir jų, „paliokų“, vaikai, ainiai išmoks ir kalbės lietuviškai, nes, anot jų, Jogaila, girdi, pasakęs: „Wiara moja (poganska) zginie — a język litewski) niech słynie“, kam „paliokai“ labai tiki.

Tie, kurių nepasiekė endekų nesąmonės, paliko lietuvių kalbos neapykantą, neskaityto lietuvių prastesniais už save, mena, kad jų, „paliokų“, protėviai kalbėjo lietuviškai; apie senovės Lietuvą kalba su didžia pagarba; giriasi ir gėrasi, kad jų protėviai, lietuviai-milžinai, galėjo ir mokėjo pastatyti tokią tvirtovę, kurios sienos čia-pat po 2jų akimis dar ir šiandien tebestovi. „Litvini stavi, żeby stalo, teraz (ludzie) stawia, bu błyszczało... Litwa będzie, jak będzie!“¹⁾—tai vis vietinių paliokų pasakymai.

Gaila, kad ligšiol nepraskynė čia sau tako laikraštis „Litwa;“ daug naudos jis padarytų, daug sugrąžintų Lietuvai ištautėjusių vaikelių....

Vietinėj triklesėj miesto mokykloj tikėjimo lietuviškai šiemet mokosi septyni mokiniai.

Vilkaviškio miestas (Suv. g.). Toliau keliandamas keletą dienų prabuvau Vilkaviškio apygardoj pas pažįstamus. Vilkaviškis—tai jau tikrai yra „mūsų miestas“, viskas čia kvepia lietuvištyje, žmonių, nelietuviškai kalbančių, turbūt, visai nėra. Ant sankrovų iškabos beveik visur rašytos lietuviškai (šale rusiško). Geri čia žmonės: šnekūs, malonūs; ypač man patiko seneliai. Jaunikačio akis daug čia gali pastebėti gražių mergelių, kokių kur kitur sunku pamatyti.

Mieste gyvena Dr. Kudirka, intekmingas žmogus ir labai žmonių giriamas.

Paežeriai. Per šv. Mykolo atlydus atsilankiau Paežeriuose (9 varstai nuo Vilkaviškio) Čia mažame kaime, lyj, kapinėse stovi nedidelė medžio koplytėlė. Kapinės gražiai aptvertos. Ant paminklų parašai visur lietuviški, tik ant pačios koplytėlės nuo senovės padėta s sekantis parašas:

„Ju Bilejuszowi Roku stawioni kapli Anno 1827“²⁾. Šiose kapinėse palaidoti a. a. Dr. Vinco Kudirkos tėvai.

Vilkaviškio stotis. Toliau iš Vilkaviškio miesto automobiliu važiavau į Vilkaviškio stotį. Gera važiuoti automobiliu, tik bloga, kad lietuviškai susikalbėti negalima (!), o bilietai vien tik su lenkiškais (greta rusiško) parašais. Išėdęs vagonan, išsišnekėjau su vienu rusu Černigovo gub., grįžtančiu iš Amerikos.

1 metus ir 8 mėnesius nebuvo pirtų — sako tarp ko kito man jisai.

— Kodel? — paklausiau.

— Kad brangios Amerikoje pirtys, — atsako, — reikia užmokėti 50 centų.

Tai kur nepaprastas žmogaus taupumas!

Aitkunai (Prūsijoje). Čia-jau, pervaziavus Prūsų

1) Lietuviai statė, kad stovėtų, dabar statoma, kad žvilgėtų.... Lietuva bus, kaip ir buvus.

2) Jubilėjaus metais statyta. 1827 m.

„Šalt.“

su Rusija sieną, stovi Aitkūnų miestelis. Gražu, dailu ir švaru. Čia yra žinoma lietuviams, kurie ėjo Amerikon, pirtis, kur daktarai kiekvieną išeivį apžiūri ir nutaria, ar galima jį leisti Amerikon, ar ne. Netoli pirties yra "pigios" nakvynės išeiviams, kurie lieka gydyties. Gydos jie čia dažnai po kelias savaites, daktarui brangiai užmoka, vargo-skurdo mato ligi ausų.

Toliau atsiėjo kalbėtis su grįžtančiais iš Amerikos. Pasirodo, kad laikai Amerikoje nepergeriausi.

Tilžė. Antgalo pagalios pasekiau ir Tilžę. Miestas, žinoma, gražus, švarus, kaip ir kiti Prūsų miestai. Lietuviškai susikalbėti galma, beveik kiekvienoje sankrovoje yra suprantantis lietuviškai. Ant sankrovų iškabų yra daug ir lietuviškų parašų. Net ir patį vokiečiai deda lietuviškus parašus.

Čionykščiai lietuviai tautiškame susipratime ligšiol žemai stovi, ligšiol dar snaudžia, bet nėra abejonės, kad ne šiandien, tai rytoj, o subrus-pakils. Smarkiai čia žadina lietuvių iš miego p. J. Vanagaitis, "Birutės" redaktorius. Bet vargas, kad ligšiol nėra jam gerų padėjėjų.

Sutikau Prūsiose daugybę darbininkų iš Didžiosios Lietuvos, daugiausia Suvalkų ir Kauno gub.

Ištvirkę jie, pasileidę, girtuokliauja ir vargą vargsta. Dauguma jų jau noriai grįžtų namo, bet dėl šiokių, tai tokių priežasčių negali. Nevienas begirtuokliaudamas, bepaleistuvaudamas ir galą gauna.

Tai tokios žinios iš mano kelionės.

LIETUVIAI RUSIJOJE.

Čudovas, Naug. gub.

Pereitą vasarą lankydamas Rusiją, visai netikėtai atradau susispietusių lietuvių gana didelę kuopelę Naugarado gubernijoje, Čudovo miesčiuokyje. Ne Gedimino, Algirdo, Vytauto laikais jų čion atsibastyta, kada mūsų kariūmenė pasiekdavo pačią Rusijos širdį, bet atsivalgius Lietuvoj skanios ir sočios duonelės, ateina jų šiandien ieškotų čion lengvesnės.

Kas jiems čionai pravedė kelią, kurie pirmutiniai čion atkeliavo, negalėjau patirti iš dabar čion esančiųjų lietuvių; antra, nebuvo man nei laiko giliau užsiimti šiuo klausimu. Kiek pagirdau — pranešu.

Lietuvių čionai esama apie pusantro šimto, daugiausiai iš Kauno ir Vilniaus gubernijų.*)

Visi jie dirba Franko rusiškos draugijos cemento dirbtuvėj. Uždarbis neperdidžiausias; vis delto matyt jie čionai pelno geriau, nekaip namie, nes kasmet Čudovo dirbtuvė susilaukia vis naujų iš Lietuvos darbininkų.

Dirba jie gerai; paprastai lietuviai pasirodo sveturesni darbininkai, nekaip namie, jeigu nori kiek-tiek susitaupyti; esą blaivūs ir kur-kas geriau elgiasis už vietinius savo bendradarbius, delto čionai labai pageidaujami.

*) Tai per ištisus metus. Vasarą pranešė mums Naugarado kariūmenės kapelionas kun. Ustinavičius, nelietuvis, esą čia lietuvių lig 700 (!).

Red.

Visgi delto vargingas čion gyvenimas; bet ketindami susitaupius keletą rublių grįžti, susimažinus darbui, tėvynen, kantriai perkenčia ir nevisados tinkamus kambarius, ir neužtektiną valgi, ir darbo jungą. Džiaugiasi timtaučiai stipriais Lietuvos vyrais, vis delto mums skaudu matyti blaškantis savo jėgas svetur, kada pas mus jau kasdien darbininkai darosi brangesni.

Dvasiškais reikalais ikišiol neturėdavo kur kreipties, nes čion nėra katalikų Bažnyčios; artimiausis jiems buvo Peterburge, už 100 su viršum varstų. Lietuvis kunigas čia būtinai esąs reikalingas. Vienok likus dirbtuvės direktorium visų gerbiama ir daug pasitarnavusiam lietuviams ponui J. Vasiliauskiui, jau antri metai, kaip dalykai virto kuogeriausiais. Jisai, giliai užjautęs reikalingumą dvasiškos paguodos darbininkui svetur, pats savo lėšiomis įtaisė tikrai puikią k oplyčią. O jojo žmona įtaisė altoriūje brangų paveikslą ir pati prisiuvo bažnytinių rūbų. Netik minėtieji darbininkai, bet ir kuopelė ten esančių kitų katalikų labai yra p. Vasiliaucku patenkinti, nes gali ant vietos atlikti savo dvasiškus reikalus.

Kunigo ant vietos teisybė čion nėra, bet gerb. p. Vasiliauskis per šventes, ypač per didesniąsias, vėl gi savo lėšomis parsigabena kunigą iš Peterburgo, arba iš kitur.

Lietuviai darbininkai patenkinti ypač tuo, kad jis visados stengiasi gauti kunigą, kalbantį lietuviškai. Tuo tarpu, kada aš ten buvau, lietuvis-kunigas buvo atvykęs atlaikyti pamaldų. Jauteisi žmogus, kaip namie. Per pamaldas giedotojų žmonės lietuviškai šv. giesmes, ražančių ir k. Patenkinimo jausmas spindėjo ir ant darbininkų veidų. „Kaip malonu, kaip gražu!“ gerėjosi lietuviai po pamaldų: „taip, kaip ir pas mus Žemaičiuose“!

P. Vasiliauskis nepasitenkindamas tuo, užmanė patatyti čion bažnytėlę. Susidarė jau tam tikras komitetas pasistengta jau gauti valdžios leidimas, renkama ankos, — reikia tikėtis, kad nenuilstas prakilnus darbininkas į trumpą laiką ir tai įvykys. Lai jam sekasi jojo geri darbai!

Lietuvių apšvietimas neina. Laikraščių, knygų neturi ir neskaito, ypač, kad jų dalis žiemą grįžta Lietuvon. Tautišką dvasią ir kalbą prilaiko kas vasarą naujai atvykusieji iš Lietuvos. Pažinau vieną šeimyną, kurios vaikai jau nebemoka lietuviškai. Skundėsi tėvas, gailėdamas tokio atsitikimo; nebegalys, girdi, dabar priversti, kad vaikai mokytųsi lietuvių kalbos. Ta dalyką reikėtų taipogi atminti; būtų gerai, kad kas artimiausius lietuvių surištų juos į draugiją tautiškai dvasiai prilaikyti ir apšvietimui platinti.

Pr. Jonaitis.
"Viltis."

Jinai. — Ar tamsta turi kokį garsų pratėvį?

Jisai. — O taip, vienas buvo net žinomas visame pasaulyje admirolas.

Jinai. (žingeidingai). — Meldžiamasis! kaip jis vadinosi?

Jisai. — Nojus.

Katalikiškos žinios.

Mgr. Sbaretti šelpia Kanados rusinus.

Pabaigoje Kanados bažnyčios visutiniojo susirinkimo, kursai neseniai pasibaigę Quebec'e, apaštališkas delegatas Mgr. Sbaretti gavo dovanų vieną tukstantį dolerių. Delegatas tuojau tuos pinigus atidave St. Bonifacio antvyskupiui Langevin'ui, idant išdalintų juos Kanados katalikų rusinų reikalams. Kanados vyskupai yra labai užinteresuoti rusinai ir, kaip spėjama, yra susitarę sumesti jiems po tukstantį dolerių kasmet per 10 metų (1910—1920.)

Kanados vyskupas suparaližuotas.

Prieš pat pabaigiant Kanados bažnyčios susirinkimą gerbiamas vyskupas A. A. Blais (Rimouski vyskupas) tapo iš dalies trenktas paralyžiaus. Tai vienas gabiausiųjų ir švenčiausiųjų Kanados vyskupų. Yra viltis, kad netrukus pasitaisys.

Naujos pinklės katalikams Prancuzijoje.

Prancuzijos parlamento taip vadinamojo **bloc'o** (susidraugimas socialistų, radikalų ir kitokių bažnyčios priešininkų) nauju uždaviniu bus didesnis suvažiavimas katalikų bažnyčios. Dabar einasi apie visišką katalikiškų mokyklų panaikinimą ir paėmimą visų Prancuzijos mokyklų į vyresybės monopolį. Dabartinė Prancuzijos valdžia yra rankose ateistų (bedievių), kurie tikėjimo nekenčia. Bedieviai neužkenčia tokių mokyklų, kuriose liepama taip gyvent, kad žmogus galėtų po mirties įeiti į dangų.

Taip rašo p. Arthuras Loth Paryžiaus laikraštyje "Univers." Rašytojas pataria katalikams atsiminti "bloc'o" pastangas ir ateinančiuose rinkimuose pasirūpinti išrinkti katalikus parlamento atstovais.

Šv. Vincento a Paulo Draugijos Aukšinis Jubilėjus.

Mieste New Orleans draugija šv. Vincento a Paulo apvaikščiojo savo aukšinį jubilėjų. Įsteigė ją tenai William Blair Lancaster. Buvo jisai atsivertęs į katalikų tikėjimą ir savo gyvenimo uždaviniu apsirinko platinimą viršui paminėtosios draugijos, apie kurią sužinojo nuo Ozanam'o mokinių.

Motina (besiruošdama apie pečių), klausia sunaus: — Ar šiandien vištas pagirdei?

Sunus. — Nepagirdžiau.

Motina. — O vakar ar pagirdei?

Sunus. — Ne, nepagirdžiau.

Motina. — Gi užvakar ar pagirdei?

Sunus. — Ne-e-e-e!

Motina. — Tai vištos tebėra negėrusios?

Sunus. — Tėtis man sakė, kad ryto bus lietaus — tad ir vištos galės atsigerti.

Jojosa.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

WILKES-BARRE, PA.

Mėnesis atgal priemiestyje Georgetown du vaikučių, bežaisdamu šunų budoje, uždegė aplink save šiaudus, užsidegė drapanukes ir abudu taip apsvilo, kad vienas ant rytojaus, o antras į kelintą dieną persiskyrė su šiuo pasauliu. Abudu numirė sunkiausiose kančiose. Tasai atsitikimas galėjo pamokyti lietuves motinas prižiūrėti geriau savo vaikelius. Bet ne! Spalinio 6 d. Motiejaus Koncevičiaus mergaitė, 6 metų amžiaus, motinos akyse užsidegė savo drapanėles. Jinai taip apsidegino, kad numirė ligonbutyje, vos vieną naktį tepagyvenus. Gaila mergaitės!

Šiaip apie mus tyku. Darbas apie naują bažnyčią eina gan sparčiai: sklepas beveik baigiamas muryti. Ateinantį rudenį (už metų) Wilkes-Barre'ių lietuviai galės džiaugties nauja, didele murine bažnyčia.

Nuo ne seno laiko mūsų miesto viršaitis (majoras) įvedė neblogą paprotį: girtuoklėliai, ką neturi kuo užsimokėti pabaudos yra verčiami dirbti ant gatvių. Jų jau nemaitina dykai kalėjime, kaip seniau. **Du—us.**

NEM BRITAIN, CONN.

New Britain'e, Conn., lietuvių šeimynų yra 326; vaikų iki 16 metų — 347, mergaičių iki 16 metų — 362, vienytyčių vyrų — 374; mergų — 132; našlių — 7, gyvanašlių (moterių, kurias vyrai yra apleidę) — 3. Viso vyriškos lyties 1047 asmenis, moteriškosios — 830. Tat viso lietuvių New Britain'e yra 1877. Jie visi yra kryžtyti katalikais ir paeina iš Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gub.; keletas yra iš Kuršo ir Gardino gub.

Prie lietuvių reikia dar priskaityti apie 200 protestonų, atėjusių iš Suvalkų, Kauno gub. ir Vokietijos (rytų Prusų). Lietuviškojo gaivalo, tokiu būdu, atsiras mūsų vietelėje 2077 dušios.

Čionykščiai Prusų lietuviai labai suvokietėję ir prie jokių lietuviškų organizacijų nepriklauso. Lietuvių tauta negali turėti iš jų jokios vilties.

Turinčių nuosavybes yra 48 žmonės; prie to trys turi farmas. Lietuviškų smuklių 4; laikosi karališkai. Lietuviai smuklininkai tikri aristokratai: parduoda laivakortes, maino pinigus ir turi svarbias nuosavybes. Vieno jų turtas yra yra miesto vyriausybės apskaituotas 40 tukst. dolerių. Kitų penkių nuosavybės yra apskaituotos daugiau, kaip 10 tukst. dol. paskyrium. Visų New Britain'o lietuvių nuosavybė siekia arti milijono (? Red.) dolerių. Skolos (mortgage) ant to visko gal yra pusė tiek.

Pardavinėtojų valgomųjų daiktų 5, vežėjas (ekspresmonas) 1, siuvėjas 1, kurpius 1, vaistininkas (aptiekorius) 1, teismo vertėjas (lietuviams, lenkams ir slavokams) 1, gydytojas 1, knygų, popieros, paišelių ir į tat panašių daiktų pardavinėtojas 1.

Turime bažnyčią, mokyklą ir kleboniją. Be to, parapijai priklauso brangus sklypas žemės busimai bažnyčiai

ir namai, kurie neša mėnesinės randos 482 (48 dolerius ? Red.).

Bažnytinės nuosavybės vertybė 25 tukst. dolerių. Skolų nėra.

Mokinių mokykloje 85, mokytojų — 2.

Pašalpinių draugijų 6. Jų turtas apie 10,000 dol. Be to, randasi 4 kuopos didesniųjų organizacijų.

Kun. J. Žebrius.

K. Baikauskas, vienas sąnarių komiteto suskaityti žmonės.

BROOKLYN, N. Y.

Kuomet mūsų miesto pakraščiai jau seniai turėjo šavas lietuviškas parapijas, mes — miesto vidurys — parapijos teisių susilaukėme tik dabar. Turime ir savo kleboną, kun. A. Kuodį, ir 800 dol. izde — bet neturime dar savos bažnyčios. Pamaldas laikome šv. Onos pobažnytiniam sklepe. Mums dabar visko reikia: pinigų, gero noro ir tt. Bet atsidėdami ant dosnumo parapijonų, kurie ligšiol snaudė, o dabar tartum pabudinti iš miego dairosi, bet ir už darbo griebiasi.

Turime vargonininką p. J. Šmitauskį. Jisai sutaisė chorą iš mažų vaikų. Jie trumpu laiku gerai pasimokino ir dabar neblogai nugieda bažnyčioje.

Tas pats p. Šmitauskas užvedė vakarinius kursus vyrams ir merginoms. Mokina rašyti ir skaityti. Merginų lanko mokyklą 23. Mokina 3 dienas į savaitę už vieną dolerį mėnesiui. Merginos nelabai myli mokyklą, sako: gerai mokėti, bet mokyties gėda!...

Oras pas šiltas ir sausas. Ruduo gražus: šalnų ir lietaus mažai, sniego dar nematėme.

Turime draugiją iš kelių šimtų asmenų. Nariai turi įnešę po 5 dol. (bene bus tai kooperatiškoji arba vartotojų draugija — ? Red.). Draugija jau gyvuoja antri metai. Kaip jai einasi, nežinau, bet dirba joje 6 darbininkai ir ima geras algas. Duok Dieve, kad daugiau turetume tokių draugijų!

Dar vienas atsitikimas. P. Borisov (iš New Yorko) turėjo čia banką, kurioje šeimininkavo drauge su p. Žvirbliu. Žmonės dėjo į banką savo sutaupytus pinigus ir per ją siuntinėjo pinigus į Lietuvą. Bet štai bankas pasigenda kelių dešimčių dolerių. P. Žvirblis mėgino išsprukti šalin, bet čia čiupt! už apykaklės ir sodina vargšą į gardelį iki teismui. Oi, negerai! **Parapijonas**

— Šitame mieste yra seminarija. Mokina pasauliniai kunigai. Teologijos kursų — keturi. Mokestis metams \$300. Užlaikymas švarus, maistas geras, kaip retai kur pamatysi panašiose įstaigose. Vasarą taip jau mokiniai praleidžia drauge, tik tai ne mieste, bet kaime, arti jūrų, kur kasdien gali maudyties; lekcijų vasaros metu nebuva. Tai-gi vasarą iš teisybės gali mokiniai pasilsėti, grynoru ir maudynėmis atgauti sveikatą. Lietuvių tik tai vienas tėra: Silvestras Remeika, iš Kauno gubernijos. S. Remeika užbaigs seminariją ir bus šventintas į kunigus ši pavasarį, gegužio mėnesyje.

— Lapkričio 6 d., pusiau trečios valandos ryto šv. Jono seminariją atlankė ugnelė. Mūsų tautietis savo kailį

vos spėjo išgelbėti, bet daiktų vertės \$50 sutirpo ugnyje. Rotshildui tai būtų ne pinigai, bet kaip mokiniui, tai ir labai — labai atsijaučia.... Šiaip jau gaisras didesnės namų dalies nespėjo suvaldyti, tai-gi ir mokslas nepertraukta.

Reporteris.

MONTREAL, CANADA.

Didelę pagalbą visuomenei duoda vienuolės, o visuomenė jų užlaikymo veik nei atjaučia, nes dažnai jos užsilaiko iš savo dalies, iš savo darbo, arba iš aukų; pagalios nedaug jos ir reikalauja sau. O nauda neišpasakyta! Štai ir mūsų mieste jos užlaiko pamišelių prieglaudą. Jos aptriūšia šitus neišgydomus ligonius. Mačiau toje prieglaudoje ligonių, į kuriuos nesmagu nei žiūrėti: kiti net užkrėsti gali, bet jos — vienuolės — tam pasišventusios.... nieko nebijo, jos juk tam atsidavusios.

Nebylių prieglaudoje — kaip įstabu prisiziūrėti, kaip ligoniai suskirstyti į skyrius, kur vienus mokina balso organus lavinti, kitus išmokina kelius žodžius ištarti, o štai jau po penkių, septynių metų darbo jau kiti ir supranta šneką ir atsako. Tiesa, šneka nėra aiški, balsas lyg laukinis, bet... šneka. Ne visi išmoksta šnekėti. Kiti taip ir pasilieka nebyliais, bet tokius išmokina skaityt, išmokina ženklaais poteriauti, išmokina pirštais ore rašyti. Dėl tokių yra kunigai, kurie išmoksta ženklų kalbą ir ore litaras pirštu lankstymais išreikšti. Toki kunigai klauso išpažinties ir sako pamokslus šitokia įdomia "kalba." Suaugusieji ir pramokusieji gali tenai pasilikti ir uždirbti skatiką, nes sykiu mokina amatų, skyriai: kurpių, siuvėjų, knygų apdarymo, spaustuvė ir tt.

Apvaizdos Sesers užlaiko mergaitėms augštesnią mokyklą. Suteikiama čia mokslas kaip ir kad universitetuose. Pačiame novicijate, kur prirengiama sesers-professorės, yra tyčia mokytų vienuolių: jų darbai, piešiniai, ir paveikslais negalima atsigerėti. Tai tikros artistės! Bet kai-kuriems tai tik "airė" ar "prancūzė davatka".... Kodėl? Ugi kad.... vienuolynė gyvena! — Daug galima sunaudoti iš atlankymo šv. Juozapo, Saldžiausios Širdies, Brangiausiojo Jėzaus Kraujo seserų, bet labiausiai sujūdina atlankymas senų pavargėlių prieglaudos. Apie du šimtu tokių elgetų surankijusios priglaudė Elgetų Sesutės. Josios pačios, kaip matyti iš drabužių ir baldų, skurdą kenčia. Jos didelio mokslo neturi, bet tur didelę širdį: didelį pasišventimą dėl artimojo, dar didesnę meilę dėl V. Dievo. Kasdien jos išleidžia dvi iš savo būrio, kurios eina, tiesiog sakant, elgetauti. Viešbučiuose, prie didesnių įstaigų gauna valgių likučių, juos atšildžiusios pavalgydina vargšius, tai-gi likučių likučiais save maitina.... Gerai jei tų likučių yra, o jei ne, tai ir taip turi būt gerai.... Ant savo likimo anaipol nesiskundžia. Pagalios įstodamos vienuolynan, jos žino, kas jasias laukia.

Maloun tai vis lankyti, matyti senukų nušvitusius veidus, matant tiek jaunųjų juosius atlankant ir užjaučiant! Malonu dar matyti savo laimės išsižadėjuses asmenis, kurios ir save ir savo laimę atiduoda artimui, bet kaip širdį suspaudė atsiminus "Tėvynės" rašytojo debeltas paniekinimas!.... Tie žodžiai "airišė—davatka"

skambėjo man ausyse, kad aš užbaigiau savo atlinkymą. Toks neatjautims, panieka,—tai skaudžiau negu badas....

Reporteris.

SCRANTON, PA.

Teisėjas Newcomb išdavė ištarmę praeitą savaitę, kad vietinė šv. Juozapo lietuvių bažnyčia sulyg didesnės parapijonų dalies noro turi būti parašyta ant vyskupo Hoban'o, kaip bažnytinės nuosavybės globėjo. Smulkmeno, tilps kitame "Draugo" numeryje.

DURYEA, PA.

Darbai pagerėjo. Bažnytelė pamaži kila augštin. Jau už sklepo išmuriimą užmokėta 1000 dol.

S. L. R. K. A. kasierius, p. Gabrys Laibinis, kursai buvo labai sunkiai susirgęs, jau pradeda taisyties.

MASPETH, N. Y.

Nedėldienyje, lapkr. 7 d., svetainėje, num. 174 Perry Ave., atsiliko prakalbos naujai steigiamojo lietuvių piliečių (citizens) klubo. Žmonių susirinko neperdaug, nes prakalbos nebuvo plačiai pagarsintos. Kalbėtoju buvo p. Krušinskas iš Brooklyno. Jisai plačiai aiškino apie politiką, kaip Amerikos, taip ir Lietuvos, apie apšvietos naudą ir tt., — už ką mastpethiečiai ištaria p. Krušinskiui nuširdų ačiu. Taip-pat kalbėjo vietiniai draugai: pp. Kulis, Razminas, Navickas ir Milleris. P. Navickas sumanė įsteigti knygyną Maspetho lietuvių naudai ir tam tikslui paaukojo 25 dol., o p. Milleris pažadėjo padirbti indaują (sėpą) knygoms sudėti. Knygos bus piliečių klubo globoje.

Sąnarys.

ROCHESTER, N. Y.

Miestas Rochester guli ant didžiosios geležinkelio New York Central linijos (iš New Yorko į Chicago). Per miestą eina Erie kanalas, ir vasarą čia nemažas judėjimas prie kanalo dokų. Netoli daug vasarnamių pagal Ontario ežerą, kur daugelis žmonių praleidžia vasaros karštas dienas. Darbininkams ir-gi yra keletas vietų, kuriose jie gali atsikvėpti tyru oru. Pačiame mieste gan puiki tvarka; gatvės daugiausiai išklotos plytomis arba išlietos cementu. Yra dar miesto maudyklos, kur galima nusi-prausti kas savaitę be jokio užmokesčio.

Darbai eina vidutiniškai, bet ant žiemos pasidaugina darbininkai, nes atvažiuoja nuo farmų, tai ir darbas gauti nelengva. Siuvėjai čia niekados nerugoja, nes jiems visados darbo užtektinai.

Lietuvių iš seniau apsigyvenusių čia nedaug; kone visi atvažiavę pirm 5—6 metų. Apie dešimtį metų atgal lietuviai apie Rochesterį beveik nieko nei nežinojo, o dabar bus jų šitame mieste 1000 suviršum. Lietuvių šv. Jurio parapija turi lotus puikioje vietoje ir netrukus statys sau bažnyčią. Yra kelios pašalpinės draugijos, kuopa S. L. A., kuopa S. L. R. K. A. ir socijalistų kuopelė.

Yra trys lietuviškos smuklės. Daugumas lietuvių turi savus namus. Reikėtų čia dar lietuvių mėsinių ir duonos kepėjo, sektųsi jiems neblogai.

Oras tuo tarpu atšalo; jau ir pasnigo truputį. Laukiame žiemos, kuri čia kasmet buva gan smarki.

Dailydė.

PASIKĖSINIMAS ANT LORDO MINTO.

Lapkričio 13 d. Ahmedabande buvo antru sykiu pasikėsinta ant Indijos vice-karaliaus, lordo Minto, gyvybės. Kuomet lordas važiavo su savo žmona miesto gatvėmis, tapo pamestos po karieta dvi bombos. Vieną jų nustumė šalin su savo šoble dragunų seržantas, ką jojo šalia karietos; antroji pataikė į leitenantą, kursai laikė parasoną ant ponios Minto, ir nupuolė žemyn, bet nesprogo.

Kitoje gatvėje buvo mesta po karieta trečioji bomba; pakėlė ją nekaltas žmogus, norėdamas pažiūrėti, kas tai yra, — tuo tarpu bomba sprogo ir užmušė žmogelį.

BAISI ŠVENTVAGYSTĖ.

Čenstochove, Lenkijoje, nežinomi piktadariai apiplėšė stebuklingą Dievo Motinos paveikslą, kurį visi katalikai garbina ir kuris sunkiose dienose Lenkų tautą išgelbėjo nuo prapulties. Piktadariai įsiveržė į koplyčią per langą nuėmė nuo paveikslo visas auksines, sidabrines ir deimantines auksas, ir išnyko niekeno nekliudyti. Nuostolį apskaitoma milijonais rublių. Pats paveikslas liko nejudintas. Policija iš apielinkės ir Varšavos stropiai nori susekti piktadarių pėdas, bet ligšiol be pasekmės.

J U O K A I .

A ir B.

A. — Kas tau yra, ar dantį sopa?

B. — Sopa, oi sopa!....

A. — Man kaip dantį sopa, tai pasibučiuoju su pačia — man ir nustoja.

B. — Susimildamas, pasakyk, kur gyveni!

Jojosa.

— Tėti, kas yra libretto?

— Libretto, suneli, yra prieglauda pasenusiems juokams.

"Detroit Saturday Night."

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

"Liet." nori, kad laikraščių redaktorių ir leidėjų susivaišavimas atsiliktų Chicagoje tuo pačiu laiku, kaip tenai bus laikomi S. L. A. ir T. M. D. seimai. "Lietuvos" leidėjui A. Olševskiui vistiek, kur susivaišavimas atsiliks, bet jisai norėtų jį atidėti iki vasarai, kad galima būtų sykiu su susivaišavimu paimti kaip ir atlaidą—pasiilsėti nors truputėlį nuo žiemos darbo.

Kalbant apie vietą, mums rodosi, kad New York vis yra parankesnis už Chicago. Chicagiečiams vis lengviau atkeliauti į New Yorką, nekaip bostoniečiams, pittsburgiečiams ir rytinės Pensylvanijos atstovams nuvažiuoti į Chicago, o seimai vieton susivaišavimą palengvinti galėtų dar jam užkenkti. Bet su sumanymu atidėti susivaišavimą iki vasarai reikia sutikti kad ir dėl vienintelės priežasties, jog kuo daugiau laiko prisirengti, tuo svarbesnių rezultatų reikia tikėtis iš susivaišavimo. Pasirodo, kad šitu sumanymu tapo užinteresuota ir platesnioji visuomenė — skaitytojai. Štai ką rašo mums vienas mūsų skaitytojas:

"Mano nuomone, redaktorių susivaišavimui reikėtų apsvarstyti budus palengvinimo skaitytojams laikraščių skaitymo. Reikia, kad laikraščiuose nebūtų vartojamos svetimos raidės miestų, vietų ir pravardžių paženklinimui, bet vien tik lietuviškos. Dabar daugelis skaitytojų nežino, kaip ištarti angliškai parašytą vardą, per ką neretai klysta.

Be to, reikia, kad svetimi žodžiai būtų paaiškinti, idant skaitytojas aiškiai suprastų, ką jisai skaito. Tuomet ir skaitytojų skaitlius dikčiai pasidaugintų.

Su pagarba etc."

Kiek mums žinoma, tai pirmutinis atsiliepimas apie susivaišavimą prasto, mažai mokyto laikraščių ėmėjo. Per jo lupas kalba tukstančiai panašių į jį Amerikos lietuvių. Jie norėtų imti ir skaityti laikraščius, bet mažai juos te supranta. Jie reikalauja, kad laikraščių turinys būtų labiau suprantamas, daugiau prieinamas prastuoliams. Susivaišavimui priderėtų rimtai apsvarstyti šitą klausimą.

Yra tai tik vienas balsas. Išgirsime jį ne vieną iš skaitytojų pusės. Ar tai ne paraginimas, kad susivaišavimas būtų atidėtas iki vasarai?

Mums tapo prisiųsti rezultatai balsavimo į Raštininkų Fondo valdybą. Balsavo viso 38 asmens. Išrinkti: V. S. Jokubynas, iš So. Boston, pirmininku; V. Černiauskas, iš Springfield, Ill., padėjėju; P. Sinkevičius, iš Brooklyn, N. Y., sekretorium; V. Balčiūnas, iš Shenandoah, Pa., izdininku; J. Baniulis, iš Brooklyn, N. Y., J. O. Širvydas, iš tenpat, ir Ignas Rudminas, iš Shenandoah, Pa., literatiškojo komiteto nariais.

Išrinktieji turi duoti žinią, jog apsiima užimti paskirtas vietas, iki 27 d. lapkričio. Nedavimas žinios iki tai dienai bus paskaitytas atsisakymu nuo vietos.

Mums neaišku keletas dalykėlių. Pav., du kandidatu į pirmininkus, Jokubynas ir Černiauskas, gavo po 8 balsus. Pirmininku tapo apskelbtas Jokubynas, Černiauskas jo padėjėju. Dėlko neadverniai? Juk abudu stovi ant lygaus laipsnio. Dėlko neduota balsuoti išnaujo ant abiejų kandidatų? Balsavimo įstatymai to reikalautų. Bet regimai Sinkevičius nusileido prieš Jokubyną, nes abudu yra balsavimo tvarkymo komisijos nariai.

Ir vėl: valdyba išrinkta — ir reikia dar jos narių klausti, ar apsiima pildyti savo priedermes! Kas tai: valdyba buvo renkama be kandidatų žinios ir noro? Jeigu taip, tai kam buvo reikalinga visa komedija, kam reikėjo vesti rinkimus, jei išrinktasis turi teisę atsisakyti nuo suteiktosios jam vietos? Jegu balsavimai atsiliko su kandidatų žinia ir pritarimu, tai kam dar išrinktųjų klausti, ar apsiima užimti paskirtas jiems vietas?

Iš šito pavyzdėlio matyti, kad mes neesame dar apsipažinę pilnai su demokratizmo pamatais.

Teta "Žvaigždė" ir dėdė "Katalikas" vis dar nenustoja ieškoję priekabių prie "Draugo". Štai "Žv-ei" nepatiko, kad mūsų bendradarbis, p. Jonelis, paminėjo truputėlį apie "Ž-ės" netakingumą buvusiuose perniai ergeliuose Susivienijime, — ir jinai gązdina p. Jonelį psichijatrais, o "Draugo" redakeijai pakiša po akių "Milukijadą."

"Katalikas"-gi piktnasi iš to, kad mūsų laikraštyje tapo paminėtas "Dagis": su "šlamštu," girdi draugaujamės!...

Jeigu "Milukijada" ir "Dagis" yra niekiausi niekai, šlamštai, neverti minėjimo rimtame laikraštyje,

tai dėlko teta užsispyrusi garsina pirmą šlamštą, o dėdė — antrąjį?... „Draugas“ juk neprižadėjo savo vyresniems giminiečiams užmokėti už šlamštų garsinimą!

POLITIŠKA PERŽVALGA.

Kunigaikščio Ito užmušimas, rodosi turės didelę įtaką ant Tolimųjų Rytų. Ito Japonijai buvo labai reikalingas, nes Korėjos reikalai da liko neužbaigti, o vargiai atsiras kitas į jo vietą, kurs su tokiu sistematiškumu ir „šilkinu“ stiprumu mokėtų dildyti Korėjos autonomiją. Mažas netaktiškumas iš Japonijos pusės, gali sukelti Korėjoje maištą ant visos linijos, o jam pakilus Rusija vargiai sėdės rankas sudėjęs. Bent gi jau dabar Vokietijoje yra garsinama apie perkėlimą 2 korpusų nuo Prūsų rubėžiaus į Tolimus Rytus. Japonijoje taipgi apsireiškia karštingės ženklos, lygiai kaip prieš karą 1904 m. Bet šiandien, kadą Mandžiurija jau suneutralizuota, kitoms viešpatijoms, lengviaus bus įsikišti į reikalus Rusijos ir Japonijos ir sustabdyti karą.

Vokietija labai esant užganėdinta karštu priėmimu, kokį sutaisė Amerika jos laivynui paskutinėje parodoje New York'e. Admirolas Von Koester, sugrįžęs į Berlyną, išreiškė augštą pagyrimą reprezentantams Amerikos spaudos. „Reporteriai, kuriuos sutikau, apsiėjo su manim labai mandagiai. Tankiai aš kalbėjau apie diskretiškus dalykus, o nei vienas manęs neišdavė.“

Klausimas naujų pirklybinių santykių tarp Vokietijos ir Amerikos gana pesimistiškai yra gvildenamas Vokietijoje iš priežasties naujos tarfos, kuri pabrangis daiktus daugiausiai gabenamus Vokietijon. Nekurie svarbųs Vokiečių laikraščiai išreiškia baimę, kad Amerika toliai slogis daiktus, vežamus į Vokietiją, kol ši paskutinią ne priims Amerikos mėsos be tokios aštrios priežiūros, kaip ligšiol. Bet, rodosi, kad Amerika neturi to noro, ir apsieis su Vokietija lygiai, kaip ir su kitoms viešpatijomis.

Vienuolika suffragiečių, uždarytų Anglijos kalėjime, pradėjo bado straiką. Dvi jų liko paleistos, po 53 valandų pasniko, kitos gi yra maitinamos priverstinai. Paduota daug skundų prieš priverstiną suffragiečių maitinimą.

Grayson, socijalistas, be pasekmės stengėsi įvesti į parlamentą papeikimą ministeriams, užtai kad jie nesiikišo į Ispanijos reikalus, kas link nužudymo revoliucionieriaus Ferrer'o. „Times“ prisilaiko nuomonės, kad protestai ir demonstracijos pakilusios vienu sykiu visose pasaulio šalyse nurodo, kad jie buvo sukelti paslaptų revoliucijos vadovų, su kuriais Ferrer turėjo būti labai susigiminiavęs.

Labai nesmagi scena atsiliko mieste Brescia, Italijoje. Milano armijos korpuso vadas, generolas Asinari, pasakė viešą kalbą, kurioje išsitarė, kad Italijos vėliava

neužilgo plėvesuos ant miestų už Italijos sienų — tų miestų, kurie laukte—laukia išgelbėjimo iš po svetimos valdžios (Austrijos).

Generolas Asinari dalyvavo priėmime caro Raconiggi'je ir dėlto jo kalba turi nemažą politišką svarbą. Tuoju Austrijoje kilo trukšmas. Mat caro pasimatymas su Italijos karalium, kaip yra spėjama, buvo padarytas artesniai susitarimui prieš Austriją.

Generolas Asinari tapo nubaustas: liepta jam atsistatydinti; dabar gauna tik pusę algos.

Iš Amerikos

Tafto kelionė pabaigta.

Taftas sugrįžo į Washington'o po ilgos kelionės 10 d. šio mėnesio. Jisai parvažiavo 13,000 anglišku mylių, laikė 26 kalbas ir valgė 579 valdiškus pietus, puotas ir tt.. Jisai parkeliavo 33 valstijas, dvi teritoriji ir buvo Meksikoje. Kelionėje išbuvo penkiasdešimt šešias dienas ir sugrįžo visai sveikas.

Prezidentas aiškino savo kalbose valdžios vidurinę politiką: nurodinėjo, kad valdžia rupis užlaikyti tautos turtus (neperėjusias į privatinės rankas girias, kasyklas ir tt.), bandys įsteigti vieną centralinį banką, kursai reguliuotų krašto finansus, norės pervaryti įstatymą, kuriuo bus šelpiamas Amerikos pirlybinis laivynas, ir tt.

Taftas persergėja Nicaraguą.

Nicaraguos prezidentas Zelaya, po kariško teismo, liepė sušaudyti du amerikiečių, sugautu drauge su maištininkais. Pasirodė, kad abudu dėjo bombas į vandenį, norėdami sudraskyti valdžios laivus. Prezidentas Taft pareikalavo nuo Nicaraguos valdžios išsiteisinimo iš amerikiečių sušaudymo, ir nusiuntė į Greytown karišką laivą. Išrodo, lyg Washingtono vyriausybė palaikytų maištininkų pusę.

Baisi eksplozija angliakasykloje.

Miestelyje Cherry, Ill. (netoli nuo Spring Valley) angliakasykloje St. Paul atsiliko baisi eksplozija: sudegė daugiau, kaip 300 darbininkų — daugiausiai ateivių: lietuvių, italų, lenkų ir tt. Tukstantis vaikų pasiliko našlaičiais; daugybė našlių kasdien lieja gaudžias ašaras.

Ugnį gesina netik patįs darbininkai, bet ir atvažiavę iš Chicagos ugniagesiai. Milicija saugoja tvarkos.

Netolimame Marquette sustraikavo 450 kalnakasių. Bijosi jie eiti daban, sakydami, kad juos taip-pat gali sutikti panaši nelaimė.

Kareiviai bėga iš Amerikos kareivijos.

Savo metiniame pranešime generolas Ainsworth duoda žinią, kad pernai iš Amerikos kareivijos pabėgo 4993 kareiviai. Dėlko taip pasidarė? Dėlko kareiviai pradėjo bėgti, kuomet dar taip neseniai kareivijos ministe-

rija gyvėsi armijoje esant perpilna kareivių? Tiesiogine priežastim, generolo Ainsworth'o nuomone, yra pramonijos atsigavimas: dabar lengva gauti užsiėmimą bent kur, kuomet užperniai tukstančiai jaunų vyrų matė badą savo akyse. Be to, kareivio gyvenimas yra nuobodus, užmokestis menka, o kaip dabar reikia daugiau mokyties. Prisideda dar ir "kantinų" (smuklių tvirtovėse) panaikinimas.

Tečiau baltųjų kareivių pabėga dešimtį sykių daugiau, nekaip juodųjų. Spalnio 15 d. Amerikos armija susidėjo (priskaitant prie jos Filipinų šnipus) iš 81,778 kareivių.

Darbininkų uždariai.

Amerikos darbo biuras apskaitė, jog vidutinis uždarys šiaurarytinių Amerikos valstijų darbininkų esąs \$834.83 (imant 1415 darbininkų, kurių diduma išlaivintųjų) metams. Vidutinės metinės išlaidos tų darbininkų \$772, kurių 43 nuošimtis eina maistui.

Tuo pačiu tarpu Berlino ir Hamburgo darbininkai vidutiniai uždėrba \$458.83 metams ir išleidžia \$457.71, iš kurių 53 nuošimtis eina maistui. Tokiu budu Amerikos darbininkai išleidžia pramitimui mažiau, nekaip vokiečiai.

Eusapia Palladino Amerikoje.

Garsi Italijos tarpininkė tarp žmonių ir dvasių (medijūmas), Eusapija Palladino, atvyko į Ameriką ir laikė pirmutinį seansą New Yorke akyvaizdoje trylikos asmenų. Kiekvienas jų užsimokėjo po 50 dol. už vakarą. Tečiau Palladino nieko ypatingo neparodė. Didesnė dalyvautojų dalis skundžiasi, kad regimai Palladino stengėsi juos apgauti.

Iš darbininkų judėjimo.

Philadelphijos darbininkai nutarė neiti darban dvi savaiti nuo tos dienos, kurioje Gompers, Mitchell ir Morrison bus pasodinti kalėjiman. Philadelphiečių pėdomis eiti nutarė daugelis kitų vietų darbininkai. Anie tris darbininkų vadovai tapo pasmerkti kalėjiman už nepaklausymą teismo nusprendimo. Jiems buvo paliepta neminėti priešingai nei Amerikos Darbo Federacijos organe nei viešose kalbose "Bucks Stove Co." vardo — o jie vis varėsi prieš tą kompaniją.

New Yorke straikuoja kepėjai. Jie dabar įsisteigė kooperatiškąją kepyklą, kuriai pusėtinai sekasi.

Amerikos Darbo Federacija laikė šįmet savo seime Torontoje, Kanadoje. Tarp kitų daiktų tapo nutarta ligišiol: prileisti Porto Ricos gyventojus prie Suv. Valstijų pilietybės, duoti teisę balsuoti ir moterims, užkrauti 25 centus metinės mokesties ant kiekvieno Federacijos nario (tie pinigai eis į apsigynimo fondą) ir pasirupinti, kad Washingtone būtų įkurta atskira darbo ministerija. Pastorius Charles Steltzle bandėpritraukti Federaciją prie prohibicjonistų — vadinasi, norėjo, kad Federacija padėtų uždaryti Amerikoje visas smuklės.

Samuel Gompers tapo išrinktas išnaujo Federacijos viršaičiu vienu balsu. Dabar jis neturėjo nei vieno priešininko.

NAMINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS.

(Seka.)

Paklusnumo mokymas.

Svarbiausioji auklėjimo dalis yra tai valios lavinimas. Jau pirmiau buvo paminėta, kaip žmogus valia iš priežasties pirmųjų tėvų nusidėjimo daugiau į blogą, nekaip į gerą yra palinkus. Blogo atžalos jau tuomet pradeda žmogaus širdyje dygti ir augti, kuomet blogas pavyzdys ir piktos aplinkinių kalbos duoda joms maistą. Iš gatvės vaikai daug ką blogo įneša į savo namus, kuo užduoda širdį savo tėvams. Tuomet laikas jau pikto pradžia smarkiai pasipriešinti ir atžalas blogo nugenėti.

Auklėtojas visą savo pajėgą privalo išdėti, kad tokią įtekme įgyti ant kūdikio, idant šis liuosą valia priimtų auklėtojo mintis, jausmus ir norus ir liuosu noru pildytų tą, ką auklėtojas stengiasi pasiekti. Auklėtojo valia tur būti regula kūdikio pasiėlgimo.

Kaipo sodininkas, pamaži, bet nuolatos, lenkdamas ir prie drūto kuolo pririšdamas, ištisia kreivą medelį, taip privalo tėvai, savo nuolata ir tvirta įtekme, kūdikio valią prie gero lenkti ir jį ant gero kelio užlaikyti. Leidimas, įsakymais ir uždraudimais tėvai daro išmintingas ribas, kuriose kūdikis elgiasi ir kurių peržengti neprivalo. Vaikai turi klausyti ir daryti kas jiems prisakyta. Jei neklauso, tai bausmė jų laukia, jei klauso, tai užganėdija savo tėvus, kurie dovana arba žodžiais pagyrimo savo pasigerėjimą išreiškia. Be paklusnumo nei kalbos negali būti apie auklėjimą, — visos tėvų pastangos turėtų eiti niekais. Vaiko priedermė yra paklusnumas, o tėvų priedermė — reikalauti nuo vaiko paklusnumo. Tasai reikalavimas turi tvirtą pamatą, nors silpnos širdies motinos paklusnumo reikalavimą laiko sunkiu ar negalimu, o kvailinantieji filozofai išvadžioja, buk per paklusnumo prievartą laužosi valia ir susitrukdo pobūdžio (karakterio) išsiplatojimas. Motina, kuriai yra negalimu daiktu reikalauti paklusnumo, pati sau išduoda paliudijimą, kad ji į savo vaikų auklėtojas netinka.

Kaip gali tėvai vaikus namie išlaikyti, arba kaip juos gali nuo skriaudos ant kūno ir dušios apsaugoti, jei anie jų neklauso? Kūdikis klausyti įpratęs, lengvai yra auklėjamas ir apsaugojamas, bet nepaklusnaus negali nei apsaugoti nei pamokyti. Tyrinėk prasikaltėlių gyvenimą, o visuomet surasi, kad nepaklusnumas ankstyboje jaunystėje buvo šaknis paskesnių prasikaltimų.

Jog žmogaus charakteris per paklusnumą nebuvo įžeistas, galima patirti iš išvadžiojimų vieno seno pedagogo (Christliche Familie 1894, lap. 338.) kuris taip rašo: pirmieji supratimai apie tai, kas yra teisinga ir neteisinga, kūdikiui būna suteikiami tuomet, kuomet jam yra draudžiama ko jis neturi daryti ir bausmė tuojau nepaklusnumą seka. Jei auklėtojai visuomet yra išmintingi ir įsakymuose ir uždraudimuose nuoseklus, jei nepasielgia pagal ūpą, jei nereskalauja nuo vaiko nieko neatsakomo, tai jų valia bus kūdikiui supratimu gero, įkūnijimu doros įstatų. Pradžioje gal tiesa, kūdikis klausos su prievartta, pasiduodamas didesniai pajėgai ar stipresniai

valdžiai, bet pamaži jaučia, nors da nesupranta, doriškos galybės valdžią. Paklusnume auga doriškoji kūdikio jėga: pradžioje klausosi iš prievartos, paskui iš papratimo, toliau iš įsitikėjimo į meilę ir prakilnumą auklėtojo, pagaliau iš savo susipratimo, kuris iš geros valios įstatymui pasiduoda. Priešingu keliu einant, šis augščiausiasis tikslas, prie kurio auklėjimas turi stengties, daug sunkiau esti pasiekiamas. Kas išanksto neįprato į paklusnumą, tas mokinas sunkiai, pervėlai ir dažnai tik sunkioje svieto mokykloje, o ne kartą visą savo gyvenimą pasilieka vergu savo norų ir pageidimų.

Paklusnumas nelaužo ir nesilpnina valios, bet ją išauklėja ir sutvirtina. Valia tik tuomet būtų apsilpninta, jei nuo kūdikio būtų reikalaujama negalimu arba priešingu jo prigimimui daiktų arba dideliu smarkumu būtų nugąz dintas. Paprastai vaiko nepaklusnumas nereiškia jo valios stiprumą, bet silpnumą. Motinos, kurios pasiduoda vaikoūpui ir su pratinimu prie paklusnumo laukia, kol kūdikis bus didesnis, rengia ne tik pačios sau rykštę, bet ir kūdikiui nereikalingus sopulius. Mažas kūdikis duodasi lengvai auklėti, paaugęs sunkiai. Vienas lengvas užrėžimas, šiada-tada, pirmuose metuose, apsaugoja vaiką nuo daug nuliudimų ir ašarų vėlesniame laike. Ir kaip mes galime įkalbėti kūdikiui, keturių ar penkių metų, kuris pagal savo valią elgiasi, kad, štai dabar jis umai turi klausyti? Reikalavimas, į kurį jis neįprato, išrodys jam savališku ir tironišku; tuomet jis arba visai nenorės klausyti arba tik iš prievartos. Paklusnumas tokiu būdu netektų savo doriškai pakeliančios įtekmės.

Pagal kitą auklėjimo nuomonę, vaikai turėtų klausyti iš įsitikinimo, tai yra, turėtų būti įsitikinę, kad duotas jiems įsakymas atsako tikslui. Tas būtų gerai ir gražu, jei vaikai nuo pradžios būtų žmonės išmintingi; bet jie tuomet ir klausyti nereikala būtų, nes patis, kas teisinga, darytų. Tačiau kadangi jie nežino, kas jiems tinka ir įsakymo dorumo permanyti negali, reikia juos išmokyti, kiek galint ankščiau, nes "medelis lenkiasi, o medis jau ne."

Dvi priežastys yra ypatingai kalti, kad motinoms taip sunku esti vaikus paklusnume užlaikyti: viena, kad vaikams užgina per daug, be apsimastymo, iš gyno ūpo, o paskui prašymais, ašaromis, prisimeilinimu, riksmu duodasi pergalėti ir leidžia daryti tą, ką pirmiau draudė.

Iš kur vaikas, tokiuose atsitikimuose, turės persitinkimą apie būtinumą ir neatmainingumą tėvų įsakymų? Jei motina draustų ar įsakinėtų tik reikalingus daiktus, tai neatmainingume savo valios ištesėtų. Bet jei ji paskui duodasi persimaldauti, tai regimai ji savavališkai įsakymą davė, arba kad ji taip yra silpna, jog nusileidžia, nors ji nusileidimas kūdikiui kenkia. Tą motinos silpnybę kūdikis kas kart labiau pradeda atjausti ir savavališkumui stato savo užsispyrimą, arba priešai motinos silpnumą rodo savo galingumą, kas visame kūdikio pasiėlgime tuojaus apsiereiškia.

Daugelyje šeimynų taip dalykai eina: vaikui ką-nors uždraudžia arba prisako. Vaikas pirma prašo, paskui užsispiria ir galo, rėkia; gauna mušt, ir pagal priimtą stuborje kodeksą, tampa už durų išmestas arba į kampą pastatytas; paskui turi "atsiprašyti" ir, kaip dovaną už išreikštą atgailą, apturi tą, kas jam pirmiau buvo uždraustas. Motina džiaugiasi savo tvirtumu, o vaikas, prie artimiausios progos daro tą pačią komediją su lygiu pasisekimu. Apie pasekmes panašios beždžionių meilės, vienas laikraštis paduoda atsitikimą, kurį motinoms, tėvams ir bobutėms, pasiduodančioms vaikų užsispyrimams, rikėtų tankiai perskaityti ir paimti į širdį.

Taip jis rašo: "Kaip tėvų nusileidimas, vaikų auklėjimas, vaikų auklėjime yra kenksmingas, parodysiu jums pavyzdyje, krikščioniškieji tėvai. Jonukas turėjo apie vienus metukus, o jau iš lopšio visais namais valdė. Į ką jis rankutes ištiesė, tą jam padavė; kada mažam piliečiui patiko rėkti, tai visuomet motina ir nešiotė pribėgdavo jam patarnauti. Kuomet kartą nešiotė nepadarė to, ką mažas didvyriukas reikalavo, tai šis ėmė rėkti, verkti ir po žemę, iš piktumo, volioties. Ant vaiko riksmo atbėgo tuojaus jo gailestinga motina, klausdama: "ko nori, mano Jonuti? Eik šian, tu privalai ką nori turėti! Nemandagi Ona (taip vadinosi nešiotė) gaus rykščių."

Kada mažiukas pradėjo šnekėti, buvo da blogiau; prie stalo nuo Jonuko neišgirdai kitokių žodžių, kaip tik: "aš tą noriu turėti, to aš nenoriu, tu tą gali valgyti, ir tt." Tėvas veik pamatė, kad toliau taip negali būti ir griežtai vaikui pasakė: "tuojaus tą valgyk, o jei ne, tai šiandien negausi nieko!" Ką padarė Jonukas? Jis nustumėo nuo savęs valgį ir parodė piktą veidą. Dėl to šiandien bausmė jau neturėjo jo aplenkti: jis turėjo eiti į pirkios kampą ir stovėti, kol nepasijaus alkanu, tuomet jam ir paliktas valgis pamėgs. Bet, dėja! Toji gailestinga motina! Ji greitai paėmė vaiką iš pirkios kampo, su meiliais žodžiais būti; duok jam ką jis nori, tai jis bus geras ir mes ramybę turėsime."

Kada vaikas buvo penkių metų reikėjo jį pripratinti prie įvairių naminių darbų. Mūsų didvyriukai tai ne labai tiko, priešingai, jis velijo žaisti. Kuomet, kartais, motina šaukė: "Jonuk, eik ir atnešk man tą, o vėl galėsi žaisti," tai vaikas nei neatsiliepdavo, jis sau ramiai toliau žaidė. Motina šaukė vėl: "na-gi, aš tau turiu ką nors gražaus, ką nors gero." Bet net ir tuomet vaikas tankiai neateidavo.

"Tai bet-gi galvą tur vaikas,—kalbėjo sau motina—stebėtina, kaip šiais laikais vaikai nenori klausyti. "Tokie jau laikai," manė motina.

Sunkus laikas užėjo namams, o teip-gi ir mokytojui, kada vaikas mokyklon išėjo. "Geras berniukas, visai da vaikas"—kalbėjo motina, kad pirmą sykį nuvedė Jonuką mokyklon ir mokytojui perstatė, pridurdama, "tik jis norėtų savo valią turėti."

(Tol. bus.)

ELIZA ORZEŠKIENĖ.

A... B... C...

Vertė Pr. S—s.

Čia apsidairė ir palei vieną langą patėmijo Marytę, kuri stovėjo ten, gal jo laukdama ir negalėdama pereiti pro žmonių minią. Toj valandoj ji sekė akimis paskui žmonių būrelį. Buvo tai dvi moteriškos ir vienas vyriškas, visiems miestė gerai žinomas, gražus, merginų numylėtas gydytojas Adomas. Kaip dauguma, ir jis atėjo šiandien paklausti žingeidžios bylos, ir lengvai buvo galima patėmyti, kad išeina su įspudžiu rimtų ir liudnų minčių. Bet, kuomet viena iš jo sandraugių, graži, laiba mergina, šypsodamos į ją kalbėjo, taip-gi nusišypsojo, ir prie trepų priėjus pasiskubino paduoti jai ranką. Marytė toj valandoj pajuto — kad kas ją už rankos nutvėrė, ir pamatė Vincą, kursai prie jos pasilenkęs, greitai ir tyliai kalbėjo:

— Eik viena namo. Aš dabar su tavim negaliu eit. Turiu mieste svarbų reikalą. Už kelių valandų grįšiu. Eik viena namo.

Žiūrėjo į ją vis dar degančiomis akimis ir, dručiai jos ranką spausdamas, pridūrė:

— Tik nesibijok.... nesibijok, tik nesibijok!

* * *

Už kelių valandų vėliau Vincas Lipinekis nuilsusiais žingsniaisėjo trepais į savo būtą, pamaži perėjo virtuvėlę ir gretimam kambarely, sustenėjęs garsiai, atsisėdo ant kieto suolo. Matomai buvo nuilsęs, veidas jo jau buvo sugrižęs į senobinį popieros baltumą; giliai užsimastęs, braukė ilga balta ranka raukšlėtą kaktą. Visiškai nenusitebėjo neradęs Marytės namie. Gal jinai ant kiemo, o gal ant tos dienos paėmė ją pas save Ražnauckienė?

Vienok Marytė buvo virtuvėlėje, tik sėdėjo tamsioj jos kėdėj, už lovos pasislėpus. Matydama įeinantį brolių nepašoko greit, kaip tat visuomet darydavo, idant pasisveikint ir paklaust, ar nereikalauja ko? Gal negalėjo iškart atsikratyti nuo užsimastymo, o gal truputį buvo apsimaudus už tai, kad taip ilgai negrižo. Už kelių vienuok minučių pakilo ir tyliai įėjo į brolio kambarį.

— Jau parėjai, kur-gi buvai? — užklausė Vincas.

— Buvau namie, tik tu manęs neužtėmijai. Ražnauckienė atsiuntė, klausdama, ar neateičiau pas ją ant visos dienos, bet nenorėjau.... Maniau, kad greita pareisi... tai vėlai parėjau.....

— Aha! vėlai! — murmtelėjo.

Merginą brolio šaltumas į širdį badė. Stovėjo keli žingsniai nuo jo, su sunertomis rankomis, akis liūdnai žybėjo ant susibaigusio veido.

— Maniau, kad norėsi pasikalbėti su manim paskutinį vakarą, prieš atsiskirsiant....

— Kokį paskutinį vakarą? Kokį atsiskyrimą? — vėl murmtelėjo brolis.

— Ar-gi užmiršai, kad mane rytoj nuves į kalėjimą? Jos veidas truputį nerviškai sudrebėjo. Vienok tuoj kalbėjo toliau:

Tris mėnesiai, tai gana ilgas laikas... o ir paskui turbūt jau negrišiu pas tave, tik kur nors, į kokią-nors tarnybą eisiu.... Tai-gi reikia pagalvoti apie tavo reikalus. Šiandien vakare surašysiu tavo drabužius, kad žinotum, ką turi, ir nesiduotum apsigogt. Kostuko motiną suderesiu, kad kasdieną iš ryto ateitų išvalyt stubą ir virdulį pastatyt. Namie jau nevalgysi, nes kas tau dabar išvirs? Bet eisiu ant valandžiukės pas Ražnauckienę ir ištirsiu, ar nepanorėtų tau už pinigus pietus duoti. Turėtum pas ją sveikesnį valgi, negu valgykloj.... Atsimink taiposgi, kuomet vakarais sėdi rašyti, lempą atsargiai uždegt, nes tu papratęs taip neatsargiai uždegti, kad pilnas kambarys prirūksta, kas tau akis gadina....

Kuomet taip kalbėjo, Vincas žiūrėjo į ją keistomis akimis. Tose peranksti nuilsusiose ir sergančiose akyse buvo tiek linksmumo, podraug ir gailėsčio, kad sunku būtų pasakyti, ar jis tuoj nusijuoks, ar apsiverks. Kuomet Marytė kalbėti nustojo, užklausė:

— Ar pabaigėi?

— Taip — atsakė — pagalios per šį vakarą ir rytoį rytą gal dar ką atsiminsiu....

Nenuleisdamas nuo jos akių, per kelias sekundas kratė galvą, taip, tartum stebėjosi iš ko, ar gailėjosi. Paskui prakalbėjo savo nosiniu balsu:

— Ir tu ištikrųjų galėjai manyti, kad aš duosiu, kad tu eitum į kalėjimą ir išbūtum ten tris mėnesius kartu su vagilkomis, paleistuvėmis, purvyne, betvarkėj?...

Dabar Marytė nustebėjo.

— Kaip-gi galėtų kitaip būti? Teismo nusprendimas.... galūtinas....

— Ar-gi negirdėjai? Du šimtu rublių bausmės, arba kalėjimas.... du šimtu rublių.... aiškiai: du—šim—tu! ar negirdėjai?

Nusijuokė, pečiais truktelėjo.

Girdėjau, ką veiksiu negirdėjus. Bet tas vistiek. Man tokius pinigus gauti, tai vistiek ką žvaigždę nuo daugiaus nuimti; net negalvojau apie tai....

— A ha! negalvojai — sušuko brolis ir, pašokęs nuo suolo, išsitiesė visam savo plonume ir augštume, o ilgas rankas plačiai išsketė, kas padarė jį panašiu kaip ir į malūną. Tokioj išvaizdoj, grumodamas ore rankomis, tartum malūno sparnais, šaukė:

— Pamatys tave kalėjimo sargai, kaip savo ausis be veidrodžio! Spjaunu aš ant pinigų, ten, kur eina apie mano sesers šlovę, o gal ir gyvybę! Menkniekis! tris mėnesiai tarp drėgnų mūrų, purvyne, su vagilkomis ir paleistuvėmis! Esi profesoriaus duktė, gerai išauklėta....

Dėlto, kad mes suvargome, tai jau turime po kalėjimus trankyties, su vagiais ir girtuokliais! Cha, cha, cha! Cha, cha, cha!

Nevaikščiojo, bet lakstė po kambarį, greitai kvėpuodamas, nerviškai juokdamas ir mosuodamas.

Marytė iš nusistebėjimo plačiai akis atvėrė.

— Bet dėl Dievo! Vincuk! Ką tu kalbi! Iš kur-gi tu paimsi tiek pinigų? Juk tai negalimas daiktas!

Sustojo ir delnu į stalą sudavė.

— Tai-gi gavau! Tai-gi paėmiau! Tai-gi persitikrįsi, kad neesu jau tokiu netikeliu, koku išrodau, ir kad tu neesi jau taip viena sau apleista!

Pašoko ir, jo rankas nustvėrus į savas, dračiai suspaudė. Daugelis jausmų ją apėmė: netikėta viltis išsiluosavimo nuo ko tai, prieš ką-tai, gilumoj savo vėlės, mirtinai drėbėjo; džiaugsmas, kurį suteikė jai išsiveržimas broliško prisirišimo; o labiausiai išgąstis....

— Iš kur gavai pinigus, Vincuk! Koku būdu gavai tuos pinigus? Mano brangiausias, ką tu padarei?

Pabandė savo rankas iš jos rankų ištraukti, bet ji jas iš visų spėkų spaudė.

— Iš kur paėmiau? Tik turbūt nepavogiau. Žinai gerai, kad nepavogiau. Pasiskolinau — ir atlikta.

Marytė nuo galyos iki kojų sudrebėjo.

— Pasiskolinai! — sušuko — bet tai juk dėl tavęs paskutinė pražūtis! Kaip-gi tu galėsi taip didelius pinigus sugrąžinti? Gal tik viena sausa duona mintant. O kas paskolijo? Turtingų žmonių nepažįstame. Pirmutinė Ražnauckienė duotų, kad turėtų, bet neturi. Ir niekas iš tų vargšų tokių pinigų neturi! Kas-gi tau paskolijo? Kas? kas? kas?

Ir tol persekiojo jį tuo neperstojančiu klausimu, tol savo persigandusiomis akimis jo meldė, nenorėdamas veik piktai ištare pavardę vieno labiau žinomų tam mieste skolintojų.

Marytė rankomis plestelėjo, paskui saujomis akis uždengė.

— Dieve! — kalbėjo — Dieve! Dieve!

Per kelias minutes nieko daugiau negalėjo ištarti, apart tų žodžių. Vargšas jos brolis per ją, dėl jos atsiduoda į skolintojo rankas, žengė į skolų, susikrimitimų ir skurdo bedugnę.... Atėmė rankas nuo veido ir, apsikabinus jį meldė, kad druta, jauna, galinti viską perkęsti; kad kad yra sveika, druta, jauna, galinti viską perkęsti; kad teisinga yra, kad turėtų atsakymą už tą, ką pati padarė; kad toji skola, ką užtraukė, šimtą kartų daugiau daro jai skausmo, negu tie trys mėnesiai.... ten!.... O kuomet jis, prieštaraudamas galvą purtė ir labai susigraudinęs, bet griežtai sakė: "Ne, Maryte, ne! Aš negaliu ant to pristoti!" — parpuolė ant kelių ir, rankomis jo kojas apsikabinus, meldė jo visa žodžių audra, kurie perėjo į riksmą.

— Vincuk! Brangiausias! pavelyk, pavelyk, man ten eiti, o pinigus nunešk tam, nuo kurio paskolinai.... Tuojaus, tuojaus, juos nunešk! Pevelyk man ten eiti, miliausias broleli!

Verkė. Didelė kasa šviesių plaukų nuo galvos nuslinko ir, išsipynęs, supainiotas, tartum šviesaus aukso

šaltiniu apibėrė storus raštininko kamašus. Bet jis greit pasilenkęs ir, keldamas ją nuo žemės, savo ilgomis, sausomis rankomis dračiai prispaudė ją prie savo krutinės.

— Tas, brangioji, jau užbaigta. Tų pinigų negaliu sugrąžinti. Jau jie pas tą valdininką, kursai turėjo čia rytoj ateiti tave išsivest.... o dabar jau nėra kam ateiti! Cha, cha, cha!

Juokėsi truputį nerviškai, su ypatinga priemaiša džiaugsmo ir kartumo. Ji jo krutinę tyliai, giliai kilnojosi. Pabaigta. Todėl per kelias valandas namon negrižo, kad ieškojo pinigų ir nešė juos tam, kam prigulėjo, Dėkingumas be ribų, išliuosavimo džiaugsmas, brolio gailėjimos, baimė ateities, baisiai rūpino Marytę, jau ir taip suerzintą šios dienos atsitikimais. Negalėjo kalbėti, tik iš visų jėgų glaudėsi prie krutinės to stebėtino vaikiną, kursai turėjo išvaizdą taip sunykusio ir mieguisto, atrodo visuomet kaip šaltų, o dabar....

Prispaudė jo ranką prie savo lūpų ir tarė tyliai:

— Lai būna taip, kaip tu norėjai.

Nuilsęs Vincas atsigulė ant lovos, šale stalo užkrauto raštinės popieromis. Marytė sugrižo į virtuvę ir apsitrusė apie virdulį. Pripylė vandens į virdulį ir stovėjo valandėlę nesijudindama. Paskui išėmė iš pečiuko anglių, kuriuos taipogi sumetusį virdulį, vėl rankas nuleido, sustojo ir žiūrėjo stiklinėmis akimis į spintukę su vertuvės įrankiais. Ji priminė jai turbūt apie ką-tai, nes priėjo prie jos ir pradėjo išiminet stiklus ir šaukštukus. Bet du šaukštuku išpuolė jai iš rankų ant grindų ir ji vieton pakelti juos, nustvėrė peilį ir duoną. Judėjo ji greitai, nelygiai, kas valandą sulaikoma neatstumiamu užsimastyumu. Pagalios peilį ir duoną ant stalo nutrenkė, ir rankomis veidą pridengdama, kaktą prie spintukės durelių priglaudus, papludo gaudžiomis ašaromis. Ką ji dabar pradės su savimi? Kokia bus dabar jos ateitis? O! baisus jos gyvenimo tuštumas, o dar baisesnės jo rūpesniai, susikrimitimai, skurdas! Suspaudė raudojimą ir nustojo verkus. Bet nieko veikti negalėjo, stačiai nieko. Reikėjo jai galvoti, galvoti ir savomis mintimis graužti širdį. Atsisėdo ant suoliuko šale langelio ir galvojo. Jos nutirpęs žvilgsys klaidžiojo už lango, nieko nematydamas, apart kelių juodų, nešvarių kreigų ir dangaus sklypelio, užtraukto storais dūmais, išeinančiais iš kaminų. Nebuvo tame matyme jokio smagumo ir jokio suraminimo; taigi ir Marytės veidas kassyk darėsi paniuresniu. Ašaros jau nudžiuvo, bet pabalusią veido spalvą aptraukė geltonumo šešėlis, o ant sutrauktų lūpų, pirmą kartą jos gyvenime, pasirodė rustus, kančios nusišipsojimas.

Staiga virtuvėlės durys sugirgždėjo, ir pasirodė du vaikučiai. Buvo tai didžiulis Kostukas su savo storais au-dekliniais drabužiais, basas, sunkus, susikuprinęs, ir užrankos vedinas mažąją Mariukę, greitai dripsenančią taip-gi basomis kojukėmis, kišančiomis veik iki kelių iš po nušutusias šlebutės. Nepaėjo nei kelių sekundų, o vaikėzas, bailiai ir su paniurusiu koku tai jautrumu, paniuriai žiūrėdamas, prieš Marytę atsiklaupė, mergaitė-gi trepsėdama mažomis kojukėmis, tyliai kikendama ant kelių jai užsoko.

(Tol. bus).

VAIKU SKYRIUS.

METŲ DALIS.

Juu saulutė kaitresnė
Ir dienele ilgesnė,
Sniegą vėjas lauk varo....
Taip kuomet pasidaro?
Varpos nokst laukuose,
Daug jau šieno skuniose,
Rugiapiutė mums dera,
Taip kuomet pasidaro?
Vėjas, medžiai nupliko,
Girių paukščiai pakriko,
Daug vaisiaus jau yr' gero....
Taip kuomet pasidaro?
Sniego, ledo begalo,
Ir upeliai užšalo,
Nuogas miškas už dvaro....
Taip kuomet pasidaro?

Ksav. Vanagėlis

MAŽOJI ŠEIMININKĖ.

Dešimtų metų Juzė buvo namie viena: mama jos išėjo miestą šio-to nupirkti. Tuo tarpu parėjo iš mokyklos jos brolis, Kazys, kuris buvo labai alkanas ir prašė pietų.
— Palauk, — tarė Juzė — sriuba jau išvirta, o befštiką aš pati pataikysiu tau iškepti.

Ir mažoji šeimininkė tvėrėsi darbo. Ugnis dar kurinosi; mergaitė pastatė ant ugnies skarvadą, sutarpino ant jos kšnelį sviesto, paskui padėjo ant skarvados mamos pagamintą befštiką ir iškepė jį kuogeriausiai: jis buvo gražus ir gardžiai kvėpėjo.

Pagaminus, padavė broliui, kuris pradėjo jį godžiai valgyti, bet neilgai trukus kšnelį iš burnos išmetė.

— O, koks neskanus tavo valgis! — šuriko Kaziutis.

Juzė taipogi paragavo, bet ir ji valgyti jo negalėjo.

Bet ar žinote kodėl?

Mergaitė nepasūdė mėsos; druska gi labai sveika ir prie daugumo valgių neatbutinai yra reikalinga.

Ksav. Vanagėlis.

RUDUO.

Vėjas lapus skina,
Debesiams nér galo,
Lietus taip ir lįja,
Kur pažiūri—balos.
Miškas nebžaliuoja,
Paukšteliai išskrido,
Jau žemė juoduoja,
Ir vilkai atklydo.
Miestelėnai raukias,
Kad ruduo lietingas,
Bet sodiečiai džiaugias,
Kad jisai vaisingas.

“Š.”

Svirno žvynė.

SKIRTUMAS TARP MOKYTO IR NEMOKYTO.

Andrius, būdamas mažas, nieko neregėjo nei girdėjo. Paaugęs kiek, pradėjo regėti visa, ką akis užmato, ir girdėti visa, kas į ausis atsimuša.

Išmokęs gi skaityti, jis pradėjo regėti ir tai, ko nei vienas nemokantis rašto neregėti, ir daug girdėti, ko anie negirdi.

Jei kas netiki mano žodžiams, nesunku tai pertikrinti.

ti.

“Š.” šilgalys

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių. Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausia Lietuviszka Banka Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorčių ant Geriausiu Linijų

Siunčia Pinigus kas dien in visas da'is svieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Idirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose. Ofisas atidarytas kas dien nuo 8-tos iš ryto iki 9-tai val. vak. Nedeliuje: nuo 10-tos iš ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokių maldaknygių ir svietišku knygų visokiose kalbose.

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.

Persamdo karietas vestuvems, krikštinoms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 18 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Ivairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai

Parduoda aglumu ir paskyrium.

"DRAUGO" AGENTAI:

St. Stanevičius, 3206 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
Juozas Mališauskas, Forest City, Pa.
Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
V. Leskevičius, P. O. Midleport, Pa.
Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievich, Box 167, Minersville, Pa.
M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
L. Švagždys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheny, Pa.
A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
A. Klimavičaitė, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
A. Pocius, 10806 Wabash Ave., Chicago, Ill.
M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
Šaulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
J. Bartoševič, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
J. Puselninkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
M. Urbanavič, Box 33, Thomas, W. Va.
J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
Pr. Bukantis, 96 Centre Street, Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
Ant. Baranauskas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
Jos. Valentinavičia, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
Jos. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.

VIENTATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ.

Geriausiu armonikų, skripkų, klarnatų, koncertinių trubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Puikiausių dzeigorių, lenciugėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, kolėkų, gerų britvų, drakvojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, rašančių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų alatoriukų ir paviniavonių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą adresą ir už 5c. markę, o aptursi No. 3 Kataliogą su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojau, kad mano tavoras pirmos klasės o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atlaikyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

METINIS "MOTINĖLĖS" SEIMAS ATSILIKS

ŠIMET WILKES-BARRE, PA.

"DRAUGO" REDAKCIJOJE,

SEREDOJE, 1-mą DIENĄ GRUODŽIO,

3-ią VALANDĄ POPIET.

"Motinėls" Sekretorius.

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. :—

Specialistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet,
nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

“DRAUGO”

SPAUSTUVĖ

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATLIEKA IVAIRIŲ IVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA
PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus, Užkvietimus ir Kitokius Darbus

RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO PATENTO—MAŠINA “LINOTYPE”

ADRESUOKITE

“DRAUGAS”

314 E. Market St.

Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS seretorius,

457 South 17th St., Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VASKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nuošimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St.,

BROOKLYN, N. Y.

OFFICE NEW PHONE 37.

RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS

JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas

išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS**,

GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškios kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS**,

Box 62

NEW YORK CITY.

Užsirašykite “Draugą”